

Margitka néni és Béla bácsi négyévente ünnepli házassági évfordulóját

Huszonöt év: mint egy álom

Varga Béla és felesége szerint szeretet és megértés kell a jó házassághoz

Fotó: Schmidt Andrea

Varga Béla és felesége Szegeden, a Föltámadás utcai orvosi rendelőben ismerkedett meg. Egyikük sem találta meg a boldogságot az első házasságban. Huszonöt éve mondták ki a boldogító igent, s ma is úgy gondolják: másodszorra már jól választottak.

Dr. Varga Béla és felesége, Margitka két éve él az egyik szegedi idősotthonban. Mindketten betegek, ezért döntöttek úgy: eladják a lakásukat, és az orvosi ellátást is nyújtó intézmény lakói lesznek. Kicsiny lakrészükben a falon feszület, s a hosszú közös élet emlékei. Margitka néni nem

tud jární, így ha elmennek valahova, Béla bácsi előveszi a szekrényből a kerekesszéket, párnát rak bele, s lelifteznek a parkolóhoz. Mindenhová együtt járnak. Igaz, bevásárláskor Margitka a kocsiban marad, csak Béla bácsi megy be a boltba. Gyermekük nincsenek, de az asszony testvérei időnként meglátogatják őket.

Béla bácsi a Vajdaságban, Versecen született. Az orvosegyetemet 1938-ban kezdte Belgrádban (ekkor még Margitka néni meg sem született), de a német megszállás után 1941-ben ájtott Magyarországra, s beiratkozott a szegedi orvosi karra. Egy évvel később öccse is utána jött, a két egye-

temista fiút a szülők támogatták anyagiilag, amíg lehetett. Az egyetem után Béla bácsi egy ideig biztosítási ügynökként dolgozott, aztán hivatásos zenész lett. Fő hangszere: a harmonika és a gitár.

Három este muzsikáltak minden héten – idézte fel a háború utáni időt a most 85 éves Béla bácsi. – Csütörtökön és vasárnap a Gárgyán-féle tánciskolában zenéltünk, szombatoként pedig az Aradi téren, a Magyar Kommunista Párt Belváros II. elnevezésű klubhelyiségében szolgáltattuk a zenét az osztánchoz. Az idős férfi még ma is elmosolyodik, ha arra gondol: akkoriban jobban keresett a heti há-

rom estés munkával, mint kezdő orvos korában.

Margitka a Szolnok megyei Szeleveníen látta meg a napvilágot. Nem gondolt arra, hogy az egészségügyben dolgozik majd, az élet mégis így hozta.

Egyszer a rádióban bementék, hogy lehet jelentkezni ápolónőnek Szegedre. Úgy éreztem, ez a meghívás nekem szólt. A bátyám akkor már itt tanult az orvosegyetemen. Így kerültem a szegedi ápolónőképzőbe.

Az iskola befejezése után Margitka a kórházban dolgozott, a sebészeti osztályon. Akkoriban sokkal több feladatot láttak el a nővérek, ha kellett, altatták a beteget, ha kellett, ágyaztak, ha kellett, a műtőorvos keze alá dolgoztak, vagy épp kötözték.

Később aztán átkerültem a bőrgyógyászati klinikára. De ha tudtam volna, hogy ott legalább egy szekrényre való kenőcs van, de hogy mentem volna! – nevetett a törekény asszony, aztán hozzátette: persze végül az összes kenőcs nevét megtanulta.

Míg Margitka Szegeden dolgozott, Béla bácsinak a vidék jutott. Először Kisteleken ismerték meg mint községi orvos, majd Pusztaszerre helyezték, ott szolgált 35 évig.

Nagyon szerettem Pusztaszeren. Pedig nem volt akkoriban ott még se villany, se autóbuszjárat, se gyógyszerár. De a kétszemélyes kis Topolínómmal szállítottam Szegedről a gyógyszereket. Előfordult nem egyszer, hogy szülésnél is segédkeztem. A legcifrabb eset egy esős novemberben történt. A tömörkényi erdőszékből jöttek értem, az erdőszé 40 éves feleségének első szülését vezettük le a bábaasszonnyal. Akkoriban nagyon késeinek számított negyvenévesen szülni az első gyermeket, aggódunk is. Másfél napig voltunk ott, olyan hosszúra nyúlt a vajúadás. Végül egészséges, szép nagy fiú született.

Béla bácsi 1976-ban jött el Pusztaszerről, a falu azonban nem felejtette el: tavaly díszpolgári címmel köszönték meg több évtizedes munkáját. Szegeden a Föltámadás utcai orvosi rendelőbe került, ahol megismerkedett Margitkával.

Első látásra szerelem volt – mondta Béla bácsi.

Dehogyan volt, nekem nem tetszettél, mert el voltál hívva! – nevetett a felesége. Akkor már mindketten túl voltak egy boldognak nem nevezhető házasságon, özevgyként hamar egymásra találtak. 1980-ban házasodtak össze.

Február 29-én kötöttünk házasságot. Így csak négyévente kapok virágot a férjemtől – tréfálkozott újra Margitka.

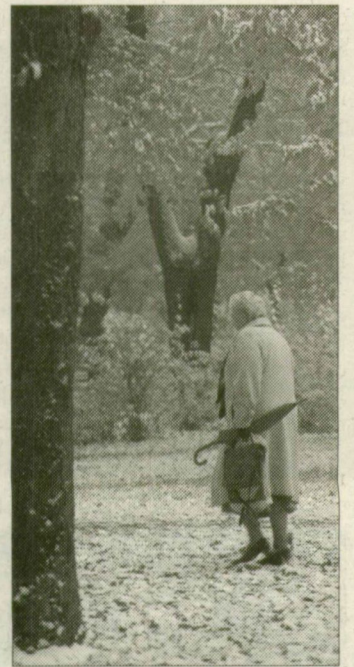
Margitka néni és Béla bácsi is azt mondja: olyan nincs, hogy két ember ne kapjon össze. Veszekedés mindenütt előfordul, de a szeretet és a megértés elengedhetetlen a jó és tartós házassághoz. Béla bácsi szerint egy megelőző, rossz házasság elég biztosíték arra, hogy a következő jó legyen. Az újat az ember már megbecsüli.

Az idők otthonában szabadon élnek, részt vesznek a délelőtti foglalkozásokon. Margitka néni szép tárgyakat készít. Most sem tétlen: karácsonyra tanulnak be egy színdarabot. A házaspár minden szaván, mozdulatán érezni: szeretik egymást. S ezt Béla bácsi ki is mondja: az utolsó 25 év olyan volt, mint egy álom.

NYEMCSOK ÉVA

Szociális otthonok

A szociális otthonok létbiztonságot, teljes ellátást és nyugalmat biztosítanak azoknak az idős, beteg, valamint fogyatékos embereknek, akik életkoruk, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt magukról már nem tudnának gondoskodni. A Csongrád Megyei Önkormányzatnak több és többféle intézménye van Szegeden, összesen 460 főről tudnak gondoskodni. Az otthonokba sokan szeretnének bekerülni, azonban gyakran hosszabb ideig várakozniuk kell. Az intézményi ellátást kérelmezni kell, ebben segítenek a helyi önkormányzatok megfelelő irodái. Az elhelyezés határozott vagy határozatlan idejű lehet. A térítési díjakat törvény – önkormányzati rendelet – szabja meg. A térítési díj mértéke függ az ellátásban részesülő jövedelmi és vagyoni helyzetétől és az adott intézményben megszabott térítési díjtól. Az intézményi ellátás célja, hogy a lakók biztonságos és szeretetteljes légkörben leljenek új otthonra a régi helyett. Az idők magánotthonokba is beköltözhetnek, ezek esetében is többféle ellátás választható.

Sok idős ember magára marad

Illusztráció: Schmidt Andrea

Öregségi nyugdíj

Az öregségi nyugdíj olyan saját jogú nyugellátás, amely meghatározott életkor (öregségi nyugdíjkorhatár) elérését követően, meghatározott szolgálati idő megszerzése esetén jár. Az öregségi teljes nyugdíjra azok jogosultak, akik legalább 20 év szolgálati időt szereztek, és a 62. életévüket betöltötték, vagy legalább 10 év szolgálati időt szereztek, és 1991. január 1-je előtt a nők esetében az 55., a férfiak esetében a 60. életévüket betöltötték. Az öregségi nyugdíjat az érintettek a lakóhelyük szerint illetékes megyei nyugdíj-biztosítási igazgatóságoknál és ezek ki- rendeltségeinél kérhetik írásban. Az igényléshez mellékelni kell a szolgálati időt igazoló okmányokat (például munkakönyvet, munkáltatói igazolást), valamint az egyéb kedvezményre jogosító okiratokat (például gyermekek születési anyakönyvi kivonatát) is. Korkedvezményt kaphatnak azok, akik 2007. január 1-je előtt az emberi szervezet fokozott igénybevitelével járó, vagy az egészségre különösen ártalmas munkát végeztek, ezekről a munkakörökről jegyzékben rendelkezik a jogalkotó. Korkedvezményre jogosító munkakörnek minősül például a vajúróké, a búvároké, vagy a sugárzó, radioaktív anyagokkal dolgozók munkaköre. Előrehozott öregségi nyugdíjra jogosultak azok, akik már az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően megszerezték az előírt szolgálati időt.

NY. É.

Gerontológia: az idősödés tudománya

Míg a századelőn több halálos betegséggel kellett megküzdeni, addig az antibiotikumok, a javuló higiénés körülmények, a helyes táplálkozás elterjedése a születéskor várható átlagos élettartam növekedésével járt. Ezzel együtt kialakult egy új tudományág: a gerontológia, amely az idősödéssel foglalkozik.

A gerontológia az orvostudomány egyik erőteljesen fejlődő területe. A demográfiai világkép, az „öszülő világegyetem” képe arra sarkallja az orvostudomány területén dolgozókat, hogy az idők speciális helyzetével külön foglalkozzanak – mondta dr. Barabás Éva egyetemi docens, a szegedi pszichiátriai klinika magatartástudományi csoportjának vezetője. – A jóléti társadalmak és a fejlett országok biztosították a születéskor várható élettartam meghosszabbodását, így mára már nem ritka az olyan ország, ahol ez a mutató 83–84 év. A társadalom egy jelentős rétegét teszi ki tehát az idős korosztály.

Az öregség nem más, mint az idős ember szervezetének változása, amely a min-

ÉLETSZAKASZOK

Többféle életszakaszolás ismert, így például demográfiai, szociológiai, egészségügyi, munkaszervezési. A leginkább elfogadott az Egészségügyi Világszervezet (WHO) beosztása. Az áthajlás vagy átmenet korát: 45–50-tól 55–60 éves korig számolják. 60 és 75 év között beszélünk az idősödés koráról. Az idős kor 75-től 90 évig terjed. Aggkorba akkor lépünk, amikor már elmúltunk 90 éve-sek, de még nem töltöttük be a 100-at. 100 év felett beszélünk matuzsálemi korról. Csongrád megye lélekszáma – a KSH adatai szerint – 2005. január 1-jén 424 ezer 849 fő volt. Közülük idősnek számított, mert 75 és 90 év közötti volt 27 ezer 761 személy, vagyis a megye népességének 6,6 százaléka. Aggkorú volt 2053 fő, vagyis a megyei népesség 0,5 százaléka.

den sejtben, szövetben és szervben bekövetkező kapacitáscsökkenésből adódik. Dr. Barabás Éva hangsúlyozta: az idősödés nem betegség, hanem egy biológiai helyzet, amelyre másképpen kell reagálni, mint a fiatalabbak esetében. Hiszen a megváltozott szervezet is másképpen reagál egy-egy gyógyszerre, kezelésre. Idős korban megváltozik a gondolkodás, emlékezés, felejtés. Ezekre válasz a gerontológia. (A geriátria klinikai tudományág, amely az idős emberek betegségével, bel-

gyógyászati elváltozásaival foglalkozik. A gerohigiéné pedig arra keresi a választ, mit tehetünk az életminőség megtartása érdekében.)

Mennyiben más ma egy idős ember életminősége, mint 30 évvel korábban? Ez attól függ, az illető milyen társadalmi kör-zegben él.

Az idős emberekkel való kapcsolatnak megvan a kulturális hagyománya – hangsúlyozza a kutató. – Régen több generáció együttélésekor az idősnek megvolt a helye,

a jó családban tiszteletben tartották őt. Körülvették a gyermekek, könnyen megtalálta az unokával a kapcsolatot, összekapasz-kodtak. Manapság a családok széthullása miatt sok idős ember magára marad. Még ha szerető gyermekei is vannak, azok többnyire külön háztartásban élnek, a város vagy nem ritkán az ország másik végén. Az idős ember magára marad, ez pedig nagyon negatívan befolyásolja az életminősé-gét. Fél a kiszolgáltatottságtól, attól, hogy ha rosszul lesz, nem tud kinek szólni, nem tudja ellátni magát. Az idők legfőbb félelme azonban, hogy úgy érzik, terhére vannak a mai társadalomnak, amely azt közvetíti: az a fontos, aki fiatal, aki sikert sikerre halmoz, aki csillog. Az idős emberek mindennek a kontrasztjában élnek. Bár sokszor elfeledkezünk az idősokról, vannak próbálkozások: idők klubja, házi gondozói szolgálatok, idősotthonok. Az idők számára a legfontosabb az emberi kapcsolat. A család támogató, segítő hálójára van szükségük ahhoz, hogy ne legyenek magányosak.

NY. É.